

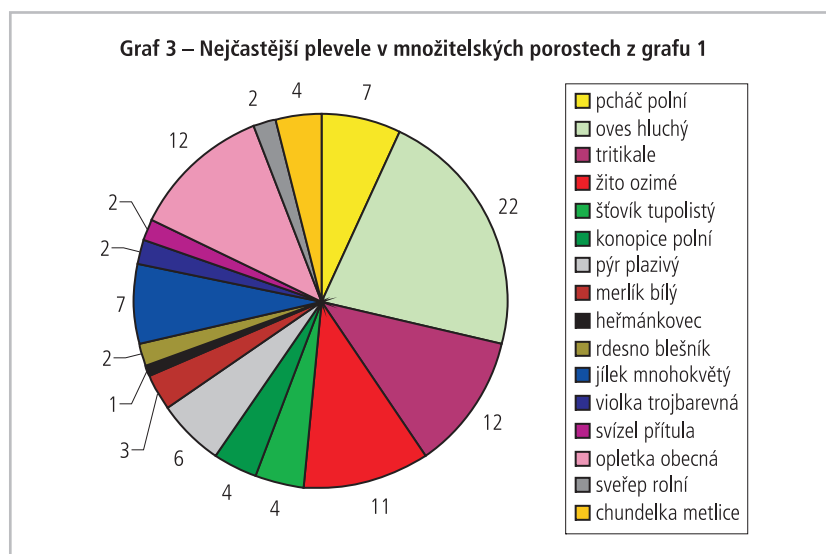
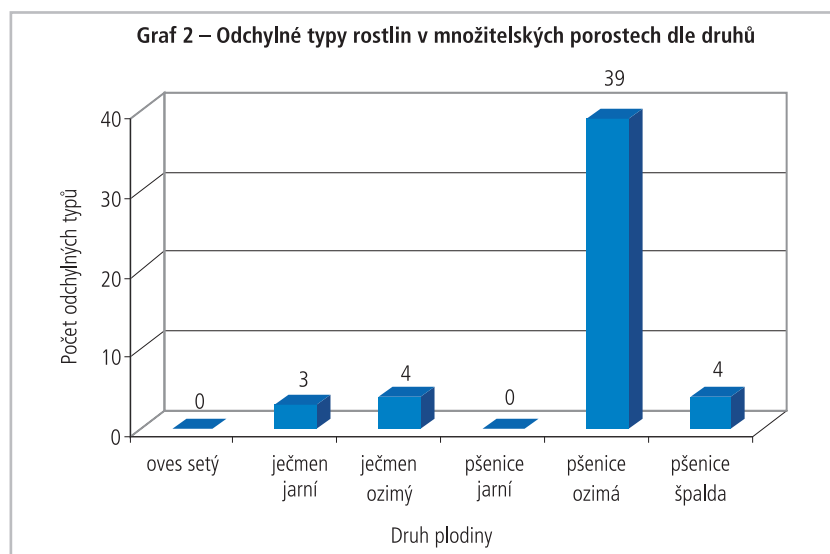
Hodnocení množitelských porostů

Obilniny, jako je pšenice setá, ječmen setý, oves setý a žito seté, řadíme k nejdůležitějším plodinám pěstovaným v České republice. Úspěšné pěstování množitelských porostů obilnin je zásadně ovlivněno průběhem počasí, vhodným výběrem odrůdy, dobře zvoleným a situovaným pozemkem a zvolenou pěstitelskou technologií, která je dána jak pracovními zkušenostmi agronoma, tak finančními možnostmi podniku.

Pro úspěšné pěstování obilnin je nezbytné používat certifikované osivo. Nedílnou součástí je ochrana plodin proti chorobám, škůdcům a plevelům. Monitoring spolu s včasnou diagnostikou patogenů, škůdců či plevelů je jedním z faktorů úspěchu tvorby výnosů všech zemědělských podniků.

Včasná a správná aplikace vhodných přípravků na ochranu rostlin pomáhá zajistit vysoké výnosy, šetří životní prostředí a zvyšuje rentabilitu pěstování obilnin. Pokud je monitoringu škodlivých organismů věnována malá pozornost, prostředky, ať už finanční či lidská práce vložená do ochrany, jsou nerentabilní a podnik se může dostat do ztráty na dané plodině. Použití neúčinných chemických prostředků může zvyšovat rezistenci škodlivých činitelů a snižovat tak kvalitu produktu.

Základem úspěchu pěstování množitelských porostů obilnin je kontrola množitelských porostů. Uvádění osiva do oběhu je podle platné legislativy až na určité vý-

jimky povoleno pouze jako certifikované, tzn. osivo vyrobené pod dohledem. Certifikace probíhá formou správního řízení, je rozdělena do dvou fází, první fází je kontrola množitelského porostu (přehledka), ve druhé fázi je pak v semenářské laboratoři kontrolováno osivo z tohoto množitelského porostu.

Množitelský porost je polní porost určitého druhu, odrůdy, kategorie a generace, který je určen k reprodukci osiva a sadby. Takovéto porosty jsou charakterizovány vysokými požadavky na vyrovnanost, odrůdovou čistotu a pravost podle parametrů stanovených vyhláškou č. 129/2012 Sb., o podrobnostech uvádění

osiva a sadby pěstovaných rostlin do oběhu, ve znění pozdějších předpisů (vyhláška č. 129/2012).

Hodnocené parametry

Parametry, které jsou v porostu hodnoceny – celkový stav porostu, příměsí jiných rostlinných druhů (limitované rostlinné druhy, jejichž maximální počet je stanoven platným prováděcím předpisem, a to buď počtem, či procentuálně, a statní rostlinné druhy, které nejsou v platném prováděcím předpise uvedené), čistota odrůdy, zdravotní stav, předplodiny a dodržení izolačních vzdáleností.

Výskyt škodlivých činitelů

V tomto článku je shrnut výskyt škodlivých činitelů v množitelských porostech obilnin v okrese Jihlava v roce 2022, kdy bylo přihlášeno 112 množitelských porostů obilnin.

Jak je patrné z grafu, největší pěstební plochu v Jihlavském okrese zabírají množitelské porosty ozimé pšenice v kategorii C, druhé pomyslné místo zaujímá jarní ječmen v kategorii C.

Přehledky množitelských porostů obilnin se uskutečnily v rozmezí květen až srpen 2022. Veškeré prezentované informace jsou získány z informačního systému odboru osiv a sadby, který je spravován ÚKZÚZ a kam mají přístup pouze zaměstnanci ÚKZÚZ a pověřeni přehlíže- telé. Pouze 15 porostů obilnin ze 112 porostů nejevilo žádné známky, že by se na nich vyskytovaly škodlivé organismy. Jednalo se o jeden porost ova setého, dva porosty ozimého ječmene, jedenáct porostů jarního ječmene a jeden porost ozimé pšenice.

Nejhojnější skupinou byly porosty, které v sobě nesly zřetelné odchylné typy odrůdy. Jednalo se o čtyři porosty ozimého ječmene v kategorii C, tři porosty jarního ječmene v kategorii C. Nejvíce odchylných druhů rostlin na množitelských porostech se vyskytovalo v porostech ozimé pšenice (třicet devět porostů), z nichž jeden porost byl snížen z kategorie E do kategorie C kvůli vysokému počtu odchylných typů, dva porosty z kategorie SE1 byly neuznány, a to z důvodu směsi odrůd (vyšší, méně oji- něný klas, klas s delšími osinami + antokyanové zbarvení, silně oji- něný klas, mohutný klas, světlé zelené klas, klas bez osin). Jak je známo, pšenice setá se z bota- nického hlediska dělí na čtyři va- riety: podle barvy (bílá, červená) a podle osinatosti klasu (osinatý, bezosinný) a to je jeden z hlav- ních důvodů, proč se v pšenici vyskytuje nejvíce rostlin odchyl- něho typu.

Dva porosty proto nebyly uzná- ny: ozimá pšenice v kategorii C kvůli nadměrnému výskytu triti- kale a oves setý kvůli silnému za- plevení štokvíkem tupolistým.

Oves hluchý je často se vysky- tující plevel v množitelských po- rostech na Jihlavsku a řadí se mezi velice konkurenčně schop- né plevele, který představuje vel- ké riziko u ploch pěstovaných na osivo. Druhým nejvíce se vysky- tujícím plevem je opletka obecná a tritikale, při čemž, se žito společně s tritikale může vysky- tovat v porostech pšenice, žita a tritikale pouze v omezené míře. Nejvíce rozšířenou skupinou v množitelských porostech jsou plevele, které nejsou v malé míře nikterak významné. Často zde hrozí riziko zaplevelení jiným druhem obilnin (druhově přímě-

si týkající se pšenice, žito, tritika- le) či nadprůměrným zaplevelen- ím kulturní plodiny, kdy je těž- ko rozpoznatelné, co se na da- ném pozemku pěstuje za plodi- nu. Toto může vést k zamítnutí porostu na zaplevelení.

Z chorob obilnin se na množi- telských porostech vyskytovala ojediněle prашná sněťivost ječme- ne, a to na dvou porostech ozi- mého ječmene v kategorii C a třech porostech jarního ječme- ne v kategorii C. Dále byla zazna- menána žlutá rzivost pšenice na dvou porostech ozimé pšenice v kategorii E. Na jednom porostu jarního ječmene se objevila špála ječmene. Ze zástupců škůdců se na přehlížených porostech obje- voval kohoutek černý, a to na jednom porostu jarní pšenice, jednom porostu pšenice špalda a na sedmi porostech ozimé pše- nice, všechny porosty byly v ka- tegorii C. Dále se na dvou poros- tech přenice špalda a jedné ozi- mé pšenici v kategorii C vyskyto- vala kyjatka osenní.

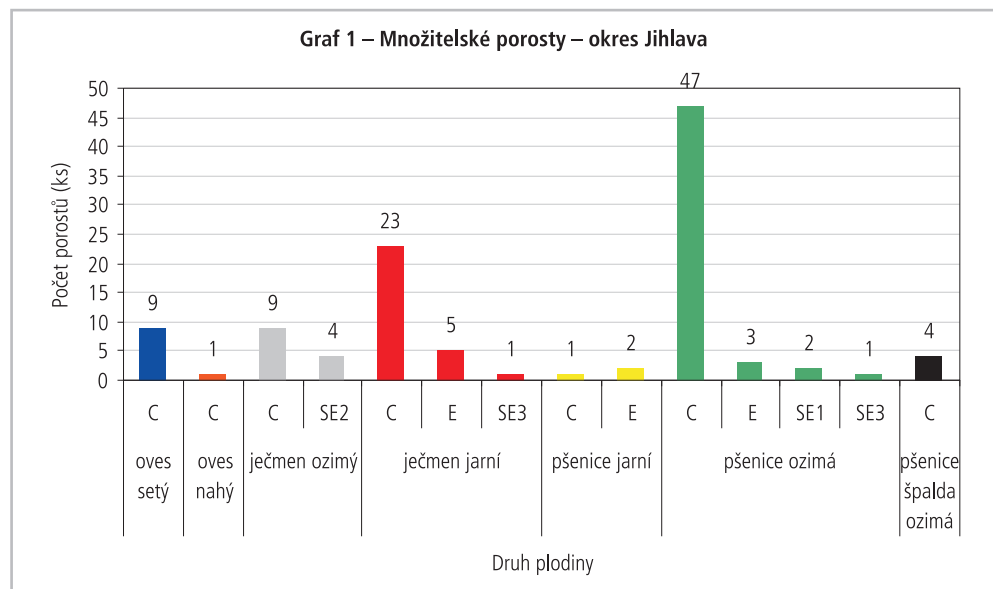
Závěr

Přehlížení množitelských po- rostů semenářskými inspektory ÚKZÚZ je jednou z nejdůležitěj- ších součástí množení obilnin, neboť precizní práce, důslednost a pečlivost přehlíže- tele vede k zís- kání kvalitního rozmnožovacího materiálu, který je výchozím bo- dem dalšího procesu.

Výběr vhodné odrůdy, správná agrotechnika a důsledný moni- toring škodlivých činitelů jsou klí- čové faktory pro dosažení vysokých výnosů a kvality osiva obil- nin. Včasná signalizace spolu s dobrým určením škodlivého organismu a včasná aplikace s vhodně zvoleným přípravkem proti škodlivému činiteli v poros- tu je klíčová v ochraně rostlin a nedílnou součástí dosažení vy- sokých výnosů.

Obecně lze říci, že pěstitelé množitelských porostů v okrese Jihlava jsou s problematikou škodlivých činitelů dobře se- známeni. Výskyt závažných pa- togenů ohrožující produkci osi- va v této oblasti byl výjimečný, když se vyskytoval, tak v nepa- trné míře, která neohrožovala celkové uznání porostu a kvali- tu osiva.

Ing. Tereza Křížová
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Nové odrůdy i stimulace růstu

(van) – Společnost Bupor, poradenství ve výživě a ochraně rostlin, s. r. o., na výstavě Naše pole prezentovala jak sortiment nabízených přípravků, tak odrůdy ozimé pšenice a řepky. Velká pozornost byla věnována především ozimé pšenici Chevignon.

Středně ranou odrůdu ozimé pšenice Chevignon pocházející z německého šlechtění představil Ing. Petr Buriánek, jednatel společnosti Bupor. Jak uvedl, jde o tzv. kompenzační typ odrůdy, to znamená, že výnos tvoří hustotou porostu. Rostliny jsou nízké, středně odolné vůči poléhání.

Chevignon je velmi výnosná odrůda, podle Ing. Buriánka dosahuje v praxi výnosu až 10 t/ha. Za její další přednost označil velmi dobrý zdravotní stav a zdůraznil odolnost ke rzím, kterou prokázala i v loňském roce, kdy

byl tlak této choroby velmi silný. Právě díky dobrému zdravotnímu stavu a své nenáročnosti a možnému pozdějšímu setí je doporučována i po obilnině či kukuřici. V České republice má označení kvality C, ale jak Ing. Buriánek dodal, v Německu B. Kvalitu limituje jen obsah N-látek. Proto podle slov zástupce firmy schopní agronomové, kteří dbají na kvalitativní hnojení, dosahují u odrůdy Chevignon potravinářské kvality.

Z nabídky odrůd řepky Ing. Buriánek jmenoval Hogofogo, Desperado a Ludger. Ludger patří mezi novinky a je nástupcem již známého Avataru.

Jak bylo patrné i na výstavním stánku, Bupor nabízí pěstitelům řadu dalších produktů. V portfoliu má mimo jiné přípravky od dvou španělských firem – Bio-iberica a Sustainable Agro Solu-

Ing. Petr Buriánek představil odrůdu ozimé pšenice Chevignon Foto Petra Vaňatová

tion. Jde především o biostimulanty a speciální přípravky proti stresu rostlin obsahující stopové prvky a aminokyseliny.

Společnost Bupor má v nabídce přípravky na ochranu rostlin, stimulanty, mikroprvky a další preparáty Foto Petra Vaňatová